

Kronik Hepatitler hakkında Birkaç Söz

Dr. Muharrem Köksal*

Bilindiği gibi kronik hepatit terimi son iki dekatda kitaplarda yer almağa başlamıştır. Akut hepatitle siroz arasındaki geçiş dönemi sayılabilen kronik hepatitlerin ortaya çıkarılmasında karaciğer biyopsi tetkiklerinin büyük yararları olmuştur. Çeşitli nedenlerle oluşan kronik hepatitlerde birbirine çok yakın bir morfolojinin varlığı nedeniyle konu bir hayli güç ve karmaşıktır. İşte bu nedendir ki bu paneli düzenlemiş bulunuyor ve bundan yararlanacağımıza inanıyoruz. Bu vesile ile klinisyen patolog işbirliğine de değinmek isterim. Patoloji uzmanı incelediği bir karaciğer biyopsisinde gördüklerini değerlendirebilmek için klinisyenin vereceği bilgilerden yararlanmalı ve bunu her zaman için gereksinmelidir. Kuşkusuz klinisyenin de bu alanda kooperatif olması gereklidir.

Kronik hepatit dendiği zaman persistent hepatit ile kronik aktif hepatitler bahis konusu olmaktadır. Bu sonuncu şekle uyan birtakım karaciğer hastalıkları vardır ve bunlar için kullanılan terminoloji de bir hayli karmaşıktır. Sayın panel üyeleri bu hususta yeterli bilgiler vereceklerdir. Bilindiği gibi kronik hepatit devamlı hepatosit yıkımına bağlı reaksiyonlarla oluşur. Hücre yıkımı hepatosit yıkımına bağlı reaksiyonlarla oluşur. Hücre yıkımı durunca reaksiyonlar da durur ve durum normale dönebilir. Bu dönüş tedrici bir seyir takip eder ki bu dönemdeki patolojik bulgular persistent hepatit olarak nitelendirilir. Bu konu sayın Dr. Aksoy tarafından hazırlanmıştır. Persistent hepatit viral hepatitin daha müsait prognozlu bir şeklini niteler ise de aynı histolojik tablo Chron hastalığı, ülseratif kolit veya amipli dizanteri gibi intestinal lezyonlara da eşlik edebilir. Agressif hepatit, şimdiki terimi ile kronik aktif hepatitte ise lezyonlar progressifdir ve siroza kadar ilerleyebilir. Bu vakaların bir kısmı şifa bulamayan viral hepatite uyabilir.

Kronik aktif hepatitli hastaların kanında Avusturalya antijeni (AU) pozitif olabilir. Bir virus niteliğinde olması muhtemel bu antijen

* Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Bilim Dalı Başkanı

elektron mikroskopik olarak incelenmiş ve bunun sferik ve tübüler oluşumlardan ve Dane partiküllerinden ibaret bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca, bu partiküllerin hepatositlerde de olduğu ve düz endoplazmik retikulum sisternalarında yer aldığı gösterilmiştir. Bu konu sayın Dr. Kılıçturğay tarafından sunulacaktır.

Avusturalya antijeni ihtiva eden hücrelerin rutin hematoksilen eosin preparatlarında buzlu cam manzarası verdiği dikkati çekmiş ve immün-fluoresan mikroskopik incelemelerle adı geçen hücrelerde olumlu sonuçlar alınmıştır. Orsein ve Gomori'nin aldehid fuksin boya metodlarının uygulanması ile immün-fluoresan bulgularına tamamiyle uyan boyanmalar saptanmış ve böylece basit bir teşhis metodu da ortaya çıkarılmıştır.

Kronik aktif hepatitteki histolojik bulgulara benzer bir morfoloji gösteren diğer bir kısım hepatitler de tanımlanmıştır ki bunlarda neserolojik, ne immünohistokimyasal ve ne de elektronmikroskopik olarak AU antijeni gösterilememiştir. Bu konuda sayın Dr. Erhan ve Dr. Ertan bizleri aydınlatacaklardır.

Kronik hepatitlerde immün reaksiyonların bir dereceye kadar rol oynayabileceği anlaşılmağa beraber tam bir kesinliğe ulaşılmış sayılmaz. Yıkıma uğrayan hücrelerden açığa çıkan maddelerin uyandırdığı immün reaksiyonlar ve bunların ortaya çıkardığı yeni hepatosit yıkımları birbirini izleyerek kısır bir döngüye neden olabilir. Hepatit-B kor ve sürfas antijenlerine karşı antikorların olduğu bilinmektedir. Bu konu Dr. Güngen tarafından işlenmiştir.

Bu çabaların tüm amacı gerçek teşhis ve tedavidir. Bu konuyu da sayın Dr. Ertan'dan dinleyeceğiz.

Diğer birçok konularda olduğu gibi, kronik hepatitlerde de terminoloji bir karmaşa içindedir. Dilerimki açılacak tartışmada bu konuya da değinilsin. Birçok örnek verilebilir: Son zamanlarda ağırsif hepatit terimi terkedilmiş, bunun yerine kronik aktif hepatit deyiimi tercih edilmiştir. Lüpooid hepatit diye tanımlanan şeklin dissemine lupus eritematosusla bir ilgisi olmadığı kanısı vardır. Plazma hücreli hepatit de yerinde bir terim sayılmaz. Bilindiği gibi her kronik iltihapta az veya çok sayıda plazma hücresine rastlanabilir. Bütün bu karmaşa, bu alandaki bilgilerimizin yetersizliğinden ve morfolojik bulguların farklı görüşlerle değerlendirilip yorumlanmasından ileri gelmektedir.